

De Regel van Augustinus

Gemeenschappen van zusters en broeders herkennen zich in de Regel van Augustinus. Heeft zijn Regel ook iets voor ons? Lees en denk met ons mee in de volgende nummers van Stad Gods.

Commentaar op de Regel van Augustinus

Gebed: ruimte geven aan Gods woord.

Wie is de Augustinus van de *Belijdenissen*? Hoe verder ik kwam met mijn vertaling, hoe meer deze vraag ging leven. Ze werd heel concreet toen ik ging zoeken naar een afbeelding voor de omslag van het boek, want dat is een kans om iets te zeggen zowel over Augustinus als over zijn *Belijdenissen*.¹ De schilder gaf zijn afbeelding van Augustinus als titel mee: 'Neem en lees!'. Ik zie een Augustinus die de Schrift ter hand neemt, erin leest en de woorden de kans geeft om tot hem te spreken. Het is het moment van omkeer: Voortaan mag dit woord tot hem spreken. Hij wist alles van woorden en teksten en literatuur. Hij was er in doorkneed. Maar in zijn *Belijdenissen* hoor je een vraag in hem opkomen, steeds drin-

gender: 'Wat heb ik er aan?' Uiteindelijk besluit hij om 'een einde te maken aan de slaafse bijdrage van zijn tong aan de praatmarkt'.² En even verderop, in boek 11, zegt hij tegen God: 'Zal ik ooit al uw aansprongen kunnen opnoemen, alle keren dat u mij vrees inboezemde, alle woorden van bemoediging en alle vingerwijzingen waarmee u mij op mijn bestemming gebracht hebt: het verkondigen van uw woord en het bedienen van uw sacrament voor uw volk?'³ Augustinus is toegekomen aan zijn roeping, hij wijdt zich aan het woord van de Schrift, aan

De Regel van Augustinus

het woord dat nu hartgrondig zijn woord wordt en zijn taak, het woord dat het leven van mensen draagt.

Laat dat woord ruimte krijgen in je hart

'Neem en lees', geef het woord van de Schrift, van de psalmen, de kans om tot je te spreken. In zijn Regel voor de Gemeenschap zegt hij over het bidden: 'Wanneer u in psalmen en liederen tot God bidt, laat dan het woord dat u zegt met uw mond ruimte krijgen in uw hart.' Commentaren horen Augustinus hier zeggen dat ons bidden waarachtig moet zijn, ofwel dat wat we uitspreken in woorden van gebed, ook concreet moet worden in wat wij doen. Ook al zal hij het daar van harte mee eens zijn, hier zegt hij iets anders: 'Laat het woord dat u zegt met uw mond, ruimte krijgen in uw hart.' In het Latijn staat er een vorm van het werkwoord *versari*. Mijn woordenboek zegt dat de eerste betekenis van dit woord is: heen en weer gaan, en komt dan, als laatste, tot de metaforische betekenis: zich bezighouden met. Wij kennen dit Latijnse woord trouwens ook nog wel: Als iemand van een bepaalde materie alle kanten heeft bekeken, er alles van weet, zeggen wij dat hij daarin 'geverseerd' is.

We lezen de zin uit de Regel opnieuw: 'Laat het woord dat je uitspreekt met je mond, ruimte gaan krijgen in je

hart'; of ook: 'Laat je hart zich bezighouden met het woord dat je mond zegt'. In zijn Regel voor de Gemeenschap is het hoofdstuk over het gebed opvallend kort, en daarvan gaan dan weer alleen deze paar regels direct over bidden. Het is niet de enige plaats waar Augustinus komt te spreken over het gebed, maar ook met deze woorden komt hij tot de kern van hoe hij het bidden verstaat. Als het gebed deze dimensie heeft, als het woord van God deze ruimte krijgt in ons hart, doet het iets met ons. Het wordt levend en krachtig, het krijgt heel zijn dynamiek van scheppend woord van God dat ons herschept naar zijn beeld. Het wordt hartgrondig 'mijn' woord.

De andere aanwijzingen uit dit hoofdstuk van de Regel gaan over de ruimte die wij in ons leven, als persoon en als gemeenschap, vrijmaken voor het gebed. Het gaat om ruimte van tijd, en ruimte als plaats; om vastgestelde uren, maar ook om een afgezonderde gebedsruimte. Een gemeenschap moet in deze tweevoudige zin ruimte maken, want ze heeft beide nodig om biddende gemeenschap te kunnen zijn, zegt Augustinus.

Wim Sleddens o.s.a.

- 1) Ik heb gekozen voor een afbeelding Vladimir Petrichev, die in Duitsland woont. U ziet de afbeelding bij dit artikel.
- 2) *Belijdenissen* 9,2.
- 3) *Belijdenissen* 11,2.